

Original Article

Relationship between Talent Development Environment and Mental Toughness among Adolescent Football Players

Seyyed Mohammadreza Mousavi¹ , Rasool Abedanzadeh^{2*} , Vahid Darvishi³

1. Ph.D Student of Motor Behavior, Faculty of Sport Science, Isfahan University, Isfahan, Iran
2. Assistant Professor, Faculty of Sport Science, Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran
3. Msc of Sport Management, Faculty of Sport Science, Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Received: 08/02/2021, Revised: 05/06/2021, Accepted: 27/08/2021

Abstract

Purpose: The aim of this study was to investigate the status quo of the talent development environment in adolescent football players and its association with mental toughness.

Methods: The statistical population of this study consisted of all adolescent football players of Ahvaz city who were active in the football clubs of this city. Ultimately, 180 adolescents aged 12-15 years were selected as a statistical sample. The instruments used in this study were the Talent Development Environment Questionnaire and the Sports Mental Toughness Questionnaire. The data analysis in this study was conducted using SPSS software and the significance level was $P \leq 0.05$. A T-test, Pearson correlation and regression using the Enter method were used for data analysis.

Results: The results of the study show that the status of the components of the environment for the talent development of football players is above average (with the exception of the quality of preparation). In addition, the study showed that there is a direct and significant relationship between the environment of talent development and mental strength.

Conclusion: The status of the components of the talent development environment showed that there are conducive conditions for the talent development of young football players in the city of Ahvaz. The position of the component of qualitative preparation at the intersection also points to the low attention of coaches and practitioners to provide the necessary guidelines and implement effective methods to improve and increase the quality of youth performance. Furthermore, the impact of the talent development environment on mental toughness confirms the previous findings.

Keywords: Talent Development Environment, Mental toughness, Football, Adolescent

* Corresponding author: Rasool Abedanzadeh, Tel: +98-9132620144, E-mail: r.abedanzadeh@scu.ac.ir

How to Cite: Mousavi, S. M., Abedanzadeh, R., Darvishi, V. Relationship between Talent Development Environment and Mental Toughness among Adolescent Football Players. *Sports Psychology*, 2023; 15(1): 30-46. In Persian

نوع مقاله: پژوهشی

ارتباط محیط پرورش استعداد و استحکام روانی در نوجوانان فوتبالیست

سید محمدرضا موسوی^۱، رسول عابدان زاده^{۲*}، وحید درویشی^۳

۱. دانشجوی دکتری رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۲. استادیار رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهیدچمران اهواز، اهواز، ایران.

۳. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهیدچمران اهواز، اهواز، ایران.

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱۱/۲۰، اصلاح مقاله: ۱۴۰۰/۰۳/۱۵، پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۶/۰۵

چکیده

هدف: هدف از انجام این پژوهش، بررسی وضعیت محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست و تعیین ارتباط محیط پرورش استعداد با استحکام ذهنی بود.

روش‌ها: پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی و جامعه آماری آن شامل نوجوانان فوتبالیست حاضر در مدارس فوتبال شهر اهواز بود. ۱۵ مدرسه به صورت تصادفی انتخاب و از هر کدام ۱۲ نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند تا در مجموع ۱۸۰ نفر در دامنه سنی ۱۲ تا ۱۵ سال نمونه پژوهش حاضر را تشکیل دهند. ابزارهای مورد استفاده شامل پرسش‌نامه محیط پرورش استعداد و پرسش‌نامه استحکام ذهنی در ورزش بودند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS و توسط آزمون‌های تی تک نمونه، پیرسون و رگرسیون چندگانه تحلیل شدند.

نتایج: نتایج نشان داد که وضعیت مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست (به جز مؤلفه آمادگی کیفی) بالاتر از سطح متوسط بود و متغیر محیط پرورش استعداد رابطه مثبت و معناداری با استحکام ذهنی داشت. نتایج نشان دادند مؤلفه پرورش بلندمدت تنها مؤلفه پیشی‌بین معنادار عامل استحکام ذهنی بود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد وضعیت مطلوبی برای پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست در شهر اهواز وجود دارد. فرارگیری مؤلفه آمادگی کیفی در نقطه برش نیز به توجه نه چندان فراوان مربیان و دست‌اندرکاران به ارائه راهنمایی‌های ضروری و معرفی روش‌های تأثیرگذار برای پیشرفت و افزایش کیفیت عملکردی نوجوانان اشاره دارد.

کلید واژه‌ها: محیط پرورش استعداد، استحکام ذهنی، فوتبال، نوجوان

* Corresponding author: Rasool Abedanzadeh, Tel: +98-9132620144, E-mail: r.abedanzadeh@scu.ac.ir

How to Cite: Mousavi, S. M., Abedanzadeh, R., Darvishi, V. Relationship between Talent Development Environment and Mental Toughness among Adolescent Football Players. *Sports Psychology*, 2023; 15(1): 30-46. In Persian

مقدمه

استعداد یک منبع ارزشمند و کمیابی برای هر جامعه به شمار می‌آید. بسیاری از افرادی که استعدادی بالقوه دارند معمولاً به دلیل عدم وجود دانش و فهم کافی از ماهیت استعداد و ناتوانی در درک عواملی که باعث افزایش انگیزش آنان در پرورش استعداد می‌شود، استعداد خود را هدر می‌دهند. این امر به قدری حائز اهمیت است که گاردنر معتقد بود: "برای جامعه‌ای که نگران بقاء خود است، هیچ مسأله‌ای مهم‌تر از پرورش جوانان بااستعداد نخواهد بود، از سوی دیگر پیامدی ویران‌گرتر از استفاده نکردن و از دست دادن افراد بااستعداد نیست" (۱). در حیطه ورزش نیز به مرور بسیاری از کشورها اهمیت این موضوع را درک کرده و اقداماتی برای بهبود وضعیت خود در میدانی بین‌المللی اتخاذ کردند. به عنوان مثال، انجمن ورزش استرالیا^۱ عنوان کرد که نیاز مبرمی به شناسایی استعدادهای ورزشی جهت پیشرفت در عملکرد و رونق بخشیدن به تیم‌های ملی در رقابت‌های بین‌المللی وجود دارد (۲). از سوی دیگر برای بسیاری از افراد، فروگذار کردن یا نادیده گرفتن استعداد می‌تواند تا آخر عمر موجب افسوس و پشیمانی آن‌ها شود. در واقع اهمیت استعداد نباید ناچیز پنداشته شود، شاهد این امر نیز توجه و علاقه مربیان، معلمان و پژوهشگران در حیطه علوم ورزشی برای شناسایی و پرورش استعداد افراد است (۳). به دنبال تعالی در ورزش و تصاحب جایگاهی مناسب در عرصه‌های بین‌المللی، بسیاری از کشورها در زمینه استعدادیابی از طرح شناسایی استعداد^۲ و پرورش استعداد^۳ به‌طور جداگانه یا در کنار یکدیگر استفاده می‌کنند (۴). شناسایی استعداد به غربال کردن کودکان و نوجوانان از طریق آزمون‌های جسمانی، روانی و مهارتی به منظور شناسایی افرادی که مستعد موفقیت در ورزشی

خاص هستند، انجام می‌شود. منظور از پرورش استعداد، آماده کردن ورزشکاران برای رقابت در سطح جهانی از طریق یک سری برنامه‌های مداخله‌ای همچون تمرینات بدنی است. در واقع در این مرحله بیشتر بر کیفیت و کمیت آموزش‌ها و تمرینات به منظور دستیابی به سطوح بهینه‌ای از عملکرد تأکید می‌شود (۵). برای دستیابی به عملکردی ممتاز در سطح جهانی، پرورش استعداد عاملی حیاتی تلقی می‌شود (۶). یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین فرضیات در پرورش استعداد این است که استعدادها ذاتی به‌طور خودکار تبدیل به عملکرد حرفه‌ای نمی‌شوند، به عبارتی دیگر وجود مداخلات سودمند و اثرگذار امری ضروری در این فرایند است (۷). در واقع ورزشکاران برای ارائه عملکردی بهینه در محیط‌های ورزشی باید ویژگی‌های کلیدی و تأثیرگذار را از طریق تمرین و یادگیری کسب کنند (۸). پرورش استعداد اشاره به این موضوع دارد که ورزشکاران برای شناخت پتانسیل خود و ارائه عملکردی حرفه‌ای، به محیط مساعدی نیاز دارند (۹). بدیهی است که در این شرایط، شناخت محیط پرورش استعداد^۴ جایگاه ویژه‌ای پیدا می‌کند. در این میان، مربی و مربیگری نقشی اساسی در این فرآیند ایفا می‌کنند (۹، ۱۰). مارتیندال و همکاران معتقدند یکی از عوامل اساسی که همه جنبه‌های مهم در محیط پرورش استعداد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مربیگری و فضای ایجاد شده توسط مربی است (۱۰). صاحب‌نظران مدل‌های مختلفی در ارتباط با محیط پرورش استعداد و مراحل پیشرفت یک ورزشکار ارائه دادند. یکی از جامع‌ترین مدل‌ها، مدل شش مرحله‌ای پرورش طولانی‌مدت ورزشکاران است که توسط بالی و هامیلتون (۱۱) ارائه شده و به‌طور ویژه در برنامه‌های پرورش استعداد انجمن فوتبال کانادا و ایرلند بکار گرفته شد. اولین مرحله از این مدل، مرحله بنیادی

و هدایت مربی بستگی دارد. در صورت گذر موفقیت‌آمیز از مراحل ذکر شده، دختران در سن ۱۷ سالگی و پسران در ۱۸ سالگی می‌توانند وارد مرحله نخبگی شوند (مرحله پنجم). در این مرحله فرد به حداکثر آمادگی بدنی و کیفیت بالای اجرا می‌رسد، به نحوی که مهارت‌های تکنیکی، تاکتیکی و حتی ویژگی‌های جسمانی و روانی وی نیز تقریباً به‌طور کامل رشد و تقویت شده‌اند (۱۱؛ ۱۲). در این مرحله بیشتر بر فعالیت‌های رقابتی تأکید می‌شود تا تمرین. مرحله نهایی (بازنشستگی) بعد از خداحافظی بازیکن از رقابت‌ها شروع می‌شود و بیشتر شامل فعالیت‌های مرتبط با ورزش همچون مربیگری یا تقبل مسئولیت در ارگان‌های ورزشی می‌باشد. گاگن (۱۳؛ ۱۴) نیز یک مدل برای تبیین نحوه پرورش استعدادها ارائه داد. گاگن در مدل افتراقی قریحه (موهبت خدادادی) و استعداد^۵ یک تعریف عملیاتی از محیط پرورش استعداد ارائه داد. بر اساس مدل افتراقی قریحه و استعداد، پرورش استعداد، فرایند بلندمدت تحول توانایی‌های بالقوه به استعدادهای برجسته در حیطه‌ای خاص است. براساس این مدل، علاوه بر عوامل مرتبط با شانس، عوامل فردی و عوامل محیطی بر فرایند پرورش استعداد تأثیر می‌گذارند. به‌طور ویژه عوامل محیطی شامل عناصر اجتماعی^۶، افراد^۷ و تدارکات^۸ می‌باشد. از میان عناصر اجتماعی می‌توان به عوامل اجتماعی-فرهنگی (مانند محبوبیت یک ورزش در یک فرهنگ) و وضعیت اجتماعی-اقتصادی (مانند درآمد خانواده) اشاره کرد. افراد، اشاره به افراد مهمی دارد که ممکن است تأثیرات مثبت یا منفی بر فرایند پرورش استعداد ورزشکار داشته باشند. تدارکات نیز شامل کلیه انواع خدمات مربوط به پرورش استعداد و برنامه‌هایی همچون تمرین تعادل می‌باشد (۱۴).

است (برای دختران در سن ۸-۶ و برای پسران در سن ۹-۷ سالگی) که همان‌گونه که از نام‌گذاری آن مشخص است، باید بر یادگیری مهارت‌های حرکتی بنیادی تأکید شود. بالی و هامیلتون تأکید داشتند که یادگیری مهارت‌های بنیادی باید لذت‌بخش و مفرح و از طریق بازی باشد. در واقع مساعدترین محیط در این مرحله از طریق حمایت والدین و افراد مهم خلق می‌شود. علی‌رغم اینکه باید در این مرحله از ایجاد برنامه‌های ورزشی رقابتی اجتناب کرد، می‌بایست همه فعالیت‌ها با نظارت والدین و افراد مرتبط انجام شوند. مرحله دوم این مدل، مرحله یادگیری برای تمرین است (برای دختران در سن ۱۰-۹ و برای پسران در سن ۱۱-۱۰ سالگی) که در آن باید بر یادگیری مهارت‌های ورزشی بنیادی تأکید شود (۱۱؛ ۱۲). در طول این مرحله، تمرکز بر کسب هماهنگی حرکتی است. الگوگیری نیز در این مرحله می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد، چرا که کودکان در این سن شروع به شناسایی تیم‌های موفق و بازیکنان سرشناس می‌کنند (۱۱). مرحله سوم این مدل که معمولاً سنین ۱۵-۱۱ سالگی دختران و ۱۶-۱۲ سالگی پسران را شامل می‌شود بر بهبود توان هوازی، بهبود قدرت و همچنین پیشرفت بیشتر در اجرای مهارت‌های ورزشی تأکید دارد (۱۱؛ ۱۲). در این مرحله، نقش مربی در پیشرفت ورزشکار بسیار پررنگ‌تر می‌شود، به نحوی که ورزشکار برای دریافت دستورالعمل‌ها و توصیه‌های تکنیکی و تاکتیکی پیشرفته مرتبط با رشته ورزشی به مربی متکی می‌شود (۱۲). در مرحله چهارم نیز بر آمادگی بدنی، مهارت‌های فردی مرتبط با رشته و عملکرد در سطح پیشرفته تأکید می‌شود. در این مرحله بر فعالیت‌های رقابتی و تمرینی به‌طور یکسان تأکید می‌شود و موفقیت ورزشکار در این مرحله به تلاش خود، حمایت اطرافیان و هم‌تیمی‌ها و راهنمایی

میزان تأثیر این محیط بر ویژگی‌های روانی را بررسی کنند. به عنوان مثال، در پژوهش لی و همکاران (۱۹) که با هدف بررسی نقش میانجی خشنودی از نیازهای روانشناختی در رابطه میان محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی^{۱۷} انجام شد، نتایج نشان داد که سه مؤلفه تمرکز بر پرورش بلندمدت، آمادگی کیفی و ارتباط مؤثر به‌طور معنادار و مثبتی عوامل پیش‌بین میزان خشنودی از نیازهای روان‌شناختی بود، میزان خشنودی از نیازهای روان‌شناختی نیز به نوبه خود استحکام ذهنی را پیش‌بینی کرد. در واقع استحکام ذهنی یکی دیگر از عواملی است که در ارتباط با پیشرفت و پرورش ورزشکار در بلندمدت مورد توجه قرار گرفته است (۱۹). برخی پژوهشگران معتقدند استحکام ذهنی تلفیقی از باورهای فرد درباره خود و جهان است که شامل سه مؤلفه کنترل^{۱۸} (کنترل هیجانات و کنترل زندگی)، چالش‌پذیری^{۱۹} (ارزیابی چالش‌ها به عنوان فرصت و نه تهدید) و تعهد^{۲۰} (باور فرد به ارزش و اهمیت خود و فعالیتی که انجام می‌دهد) می‌باشد (۲۰). کلاف و همکاران (۲۱) قدم را فراتر گذاشتند و با ارائه نظریه 4C عنوان کردند که استحکام ذهنی ساختاری چندبعدی است که علاوه بر سه مؤلفه ذکر شده، اطمینان^{۲۱} (اطمینان به توانایی‌ها و اطمینان بین فردی) را نیز شامل می‌شود. افرادی که استحکام ذهنی بالایی دارند اغلب معاشرتی و انعطاف‌پذیر هستند و در موقعیت‌های پراسترس و دشوار، استوار و ثابت قدم ظاهر می‌شوند (۲۲).

ورزشکاران، مربیان، مدیران ورزشی و حتی رسانه‌ها نیز به‌طور وسیع اهمیت استحکام ذهنی را تأیید کرده و از آن به عنوان یک عنصر کلیدی برای ارائه عملکردی عالی یاد کردند (۲۳). با توجه به این‌که استحکام ذهنی یک ظرفیت حیاتی برای حفظ عملکرد و مقابله با شرایط دشوار و استرس‌زا می‌باشد (۲۴)،

بدیهی است که محیط پرورش استعداد شامل عواملی است که عملکرد ماهرانه را تحت تأثیر قرار داده (۱۵)؛ (۱۶) و در عین حال قابل‌کنترل‌ترین قسمت از فرایند پرورش ورزشکاران نخبه را شامل می‌شود (۱۷). بنابراین پژوهشگران پیشنهاد دادند به جای این‌که تنها بر ویژگی‌های درون‌فردی همچون ویژگی‌های جسمانی و توانایی‌های حرکتی ورزشکار تمرکز کنیم، باید عوامل مؤثر در محیط پرورش استعداد شناسایی و تقویت یابند تا فرایند پرورش استعداد ورزشکاران به‌طور کارآمدتری صورت گیرد (۱۸). در این راستا مارتیندال و همکاران (۱۸) پرسش‌نامه محیط پرورش استعداد^۱ را با هدف تسهیل شناسایی و گسترش دانش در این حیطه و کمک به نظارت و ارزیابی فرایند پرورش استعداد طراحی کردند. از جمله مؤلفه‌های این پرسش‌نامه می‌توان به تمرکز بر پرورش بلندمدت^۲ (میزان اعطای فرصت‌های پرورش که به‌طور ویژه جهت تسهیل موفقیت ورزشکار در بلندمدت فراهم می‌شود)، آمادگی کیفی^{۱۱} (میزان راهنمایی‌های واضح و فرصت‌های مناسب جهت افزایش کیفیت آموزش از طریق تجارب مربوط به تمرین، رقابت و بازگشت به حالت اولیه)، ارتباط مؤثر^{۱۲} (میزان کارآمدی ارتباط مربی با ورزشکاران)، درک کردن ورزشکار^{۱۳} (درک شدن ورزشکار توسط مربی)، شبکه حمایتی^{۱۴} (میزان دسترسی ورزشکار به شبکه حمایتی منسجم، گسترده و قابل دسترس در همه حیطه‌ها)، محیط چالش برانگیز^{۱۵} (میزان فراهم کردن محیطی چالش‌برانگیز و درعین حال حمایتی) و اصول بنیادین پرورش بلندمدت^{۱۶} (میزان توجه به عوامل کلیدی در رشد و پیشرفت ورزشکار مانند خودمختاری ورزشکار و آگاهی نسبت به فرصت‌های موجود) اشاره کرد (۱۸). علاوه بر این، پژوهشگران در سال‌های اخیر علاقه داشتند علاوه بر شناخت محیط پرورش استعداد ورزشکاران،

ورزش‌های مختلف بر سلامتی افراد انجام شد نشان داد که بهترین شواهد حاکی از افزایش سلامتی افراد به دلیل مشارکت در فعالیت‌های ورزشی در رشته‌های فوتبال و دویدن یافت شد (۳۰). از سوی دیگر فراهم ساختن محیطی مناسب برای پرورش استعداد افراد جهت تصاحب جایگاهی مناسب در سطح بین‌المللی در ورزش اهمیتی فراوان دارد، مشاهده عملکرد ضعیف تیم ملی فوتبال کشورمان در رویدادهای ورزشی در طی چند سال اخیر می‌تواند اهمیت این موضوع را نشان دهد. بنابراین در این پژوهش، پژوهشگران قصد دارند ضمن بررسی وضعیت مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد در میان فوتبالیست‌های نوجوان، میزان تأثیر این مؤلفه‌ها بر استحکام روانی که به عنوان یک عامل کلیدی در موفقیت ورزشکاران به شمار می‌آید را بررسی نمایند تا به این سؤالات پاسخ داده شود. همان‌گونه که ذکر شد، لی و همکاران (۱۹) پژوهشی را با این هدف انجام دادند اما نمونه آماری پژوهش ذکر شده شامل طیف وسیعی از ورزشکاران فعال در رشته‌های ورزشی مختلف (فردی و تیمی) بود که البته در میان آنها بازیکنان فوتبال حاضر نبودند. علاوه بر این، محققین در این حیطه معتقدند که فرهنگ یک جامعه و نوع رشته ورزشی می‌تواند بر فرآیند پرورش استعداد تأثیر بگذارد (۱۰؛ ۲۸؛ ۲۹). بدیهی است باید قبل از اینکه نتایج پژوهش ذکر شده (که با ورزشکاران رشته‌های مختلف و در کشوری دیگر انجام شده) را به فوتبالیست‌های فعال در داخل کشور تعمیم دهیم، کمی تأمل کنیم، چرا که این احتمال وجود دارد که وضعیت محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست در کشور بسیار متفاوت و رابطه ضعیف یا قوی با استحکام ذهنی داشته باشد. بنابراین وجه تمایز پژوهش حاضر را می‌توان تمرکز ویژه بر محیط پرورش استعداد در رشته ورزشی فوتبال در داخل کشور و

پژوهشگران تلاش قابل توجهی را صرف مطالعه این عامل کردند. یکی از موضوعات جذاب در این حیطه، مطالعه پیش‌بینی‌کننده‌های استحکام ذهنی است. پژوهش‌ها نشان دادند که زمینه‌های اجتماعی و محیط‌هایی که افراد در آن زندگی می‌کنند می‌توانند پرورش فرد را تحت تأثیر قرار دهد (۲۵). براین اساس، زمینه‌های اجتماعی همچون عوامل مرتبط با محیط پرورش استعداد، ممکن است رشد استحکام ذهنی را تحت تأثیر قرار دهد (۲۴). در پژوهش‌های مختلفی که با مربیان، کارکنان تدارکات و ورزشکاران نوجوان انجام شد، نتایج نشان داده است که عواملی همچون ایجاد روابط مثبت بین مربی و ورزشکار، تقویت استقلال آنان، فراهم ساختن شرایط تمرینی و رقابتی شدید و پیشبرد مهارت‌های حل مسأله می‌تواند استحکام ذهنی آنان را تحت تأثیر قرار دهد (۲۲؛ ۲۶). این عوامل، تشابهات خاصی با عناصر مؤثر در کارآمدی محیط پرورش استعداد دارند (۱۸).

استعدادیابی در ایران پیشینه طولانی ندارد و در گذشته به‌طور پراکنده درباره خصوصیات و ویژگی‌های ورزشکاران نخبه پژوهش‌هایی انجام شده است. علاوه بر این، اندک پژوهش‌هایی که در سال‌های اخیر در ارتباط با محیط پرورش استعداد در ایران صورت گرفتند اکثراً به بررسی و توصیف محیط‌های پرورش استعداد رشته‌هایی خاص همچون محیط پرورش استعداد رشته هاکی (۲۷)، جودو (۲۸) و هندبال (۲۹) اکتفا کردند و میزان تأثیر مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد بر مؤلفه‌های روانی تأثیرگذار و حیاتی همچون استحکام ذهنی بررسی نشده است. از سوی دیگر رشته ورزشی فوتبال، محبوب‌ترین رشته ورزشی در سرتاسر جهان است که علاوه بر افزایش شور و نشاط در جامعه، تأثیر فراوانی بر سلامتی افراد جامعه دارد. یک فراتحلیل که با هدف بررسی میزان تأثیر

توسط خسروی‌زاده و رحمانی (۳۱) بر روی ورزشکاران استان مرکزی انجام شد. نتایج حاکی از تأیید روایی سازه پرسش‌نامه با شش عامل (حذف مؤلفه درک ورزشکار) و ۴۸ سوال با طیف پاسخ‌دهی پنج‌گزینه‌ای (از بسیار مخالفم تا بسیار موافقم) بود. همچنین پایایی پرسش‌نامه به روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲۷ گزارش شد. پرسش‌نامه استحکام ذهنی توسط شیرد و همکاران (۲۹) ساخته شده است و شامل ۱۴ سوال جهت سنجش سه مؤلفه کنترل (چهار سوال)، ثبات (چهار سوال) و اطمینان (شش سوال) می‌باشد. شیرد و همکاران (۲۹) ضریب آلفای کرونباخ مؤلفه‌های اطمینان، ثبات و کنترل به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۴ و ۰/۷۱ گزارش شد. رواسازی نسخه فارسی این پرسش‌نامه توسط کاشانی و همکاران (۳۰) انجام شد. پژوهشگران با استفاده از روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، همسانی درونی مؤلفه‌های اطمینان، ثبات و کنترل را به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۸ و ۰/۷۲ و همسانی کل پرسش‌نامه را ۰/۷۶ گزارش دادند. هر گویه نیز دارای چهار گزینه پاسخ (از کاملاً نادرست تا کاملاً درست) می‌باشد. تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر معادلات ساختاری نیز نشان داد که شاخص‌های برازندگی از حد قابل قبولی برخوردار هستند و روایی سازه آن تأیید شد. در پژوهش حاضر نیز همسانی درونی کل پرسش‌نامه محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی به ترتیب ۰/۹۴۶ و ۰/۷۱۸ بدست آمد.

روش اجرای پژوهش

با توجه به همه‌گیری کووید-۱۹ و عدم دسترسی حقیقی به نمونه‌های پژوهش، پژوهشگران در پژوهش حاضر از پرسش‌نامه آنلاین استفاده کردند. با استفاده از سایت دیجی سوروی^{۲۳}، پرسش‌نامه‌ها طراحی و به‌طور مستقیم برای نوجوانان ارسال شد تا از طریق لینک مخصوص پاسخ دهند. علاوه بر این، استفاده از

همچنین تعیین رابطه آن با استحکام ذهنی دانست. به‌طور کلی هدف از انجام این پژوهش پاسخ این سؤالات است: آیا کیفیت مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست در سطح مطلوبی قرار دارد؟ آیا میان مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست و استحکام ذهنی رابطه وجود دارد؟ و آیا مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد توانایی پیش‌بینی استحکام ذهنی را دارند؟

روش پژوهش

نمونه‌های پژوهش

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل نوجوانان فوتبالیست شهر اهواز بود که در مدارس فوتبال این شهر فعالیت داشتند (۲۰ مدرسه فوتبال). از بین آنها، ۱۵ مدرسه به صورت تصادفی در پژوهش شرکت داده شدند. از هر مدرسه فوتبال ۱۲ نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند تا در مجموع ۱۸۰ نفر با دامنه سنی ۱۲ تا ۱۵ سال نمونه پژوهش حاضر را تشکیل دهند. نوجوانانی که در پژوهش حاضر شرکت کردند، سابقه شرکت در مسابقات فوتبال در سطح استانی و کشوری را داشتند.

ابزار اندازه‌گیری

برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های محیط پرورش استعداد و پرسش‌نامه استحکام ذهنی در ورزش^{۲۴} (SMTQ) استفاده شد. پرسش‌نامه محیط پرورش استعداد توسط مارتیندال و همکاران (۱۸) ساخته شده است، مؤلفه‌های این پرسش‌نامه شامل تمرکز بر پرورش بلندمدت، آمادگی کیفی، ارتباط مؤثر، درک کردن ورزشکار، شبکه حمایتی، محیط چالش برانگیز و اصول بنیادین پرورش بلندمدت می‌باشد. مارتیندال و همکاران (۱۸) همسانی درونی کل پرسش‌نامه و مؤلفه‌های آن را بین ۰/۶۱ تا ۰/۹۷ گزارش کردند. رواسازی نسخه فارسی این پرسش‌نامه

برای توصیف داده‌ها از میانگین، انحراف استاندارد و ترسیم جداول استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها نیز از آزمون‌های آماری تی تک نمونه‌ای، همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان در سطح معناداری $P \leq 0/05$ برای بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. تمام تحلیل‌ها توسط نرم‌افزار SPSS-22 انجام شد.

یافته‌ها

جهت بررسی نوع توزیع داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. نتایج این آزمون بیانگر توزیع طبیعی داده‌های اندازه‌گیری شده در پژوهش حاضر بود ($P > 0/05$). بنابراین برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده شد. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش به همراه نتایج آزمون‌های تی تک‌نمونه‌ای ارائه شده است.

پرسش‌نامه آنلاین به جای پرسش‌نامه‌های کاغذی می‌تواند مزایای فراوانی به همراه داشته باشد که در اینجا می‌توان به صرفه‌جویی در هزینه‌ها، صرفه‌جویی در زمان، انتشار سریع و کارآمد و عدم آسیب به محیط زیست اشاره کرد. با ارائه توضیحاتی که ضمیمه پرسش‌نامه شده بود، ضمن ارائه اطلاعاتی درباره پرسش‌نامه‌ها و همچنین تأکید بر اهمیت محرمانه بودن نتایج، از ورزشکاران خواسته شد تا با دقت پرسش‌نامه‌ها را مطالعه و با علامت زدن یکی از گزینه‌ها نظر خود را بیان کنند. شرکت‌کنندگان به‌طور داوطلبانه و با تکمیل فرم آنلاین رضایت‌نامه در این پژوهش شرکت کردند. علاوه بر این، با توجه به سن کم شرکت‌کنندگان، هماهنگی‌های لازم با والدین آنان انجام شد.

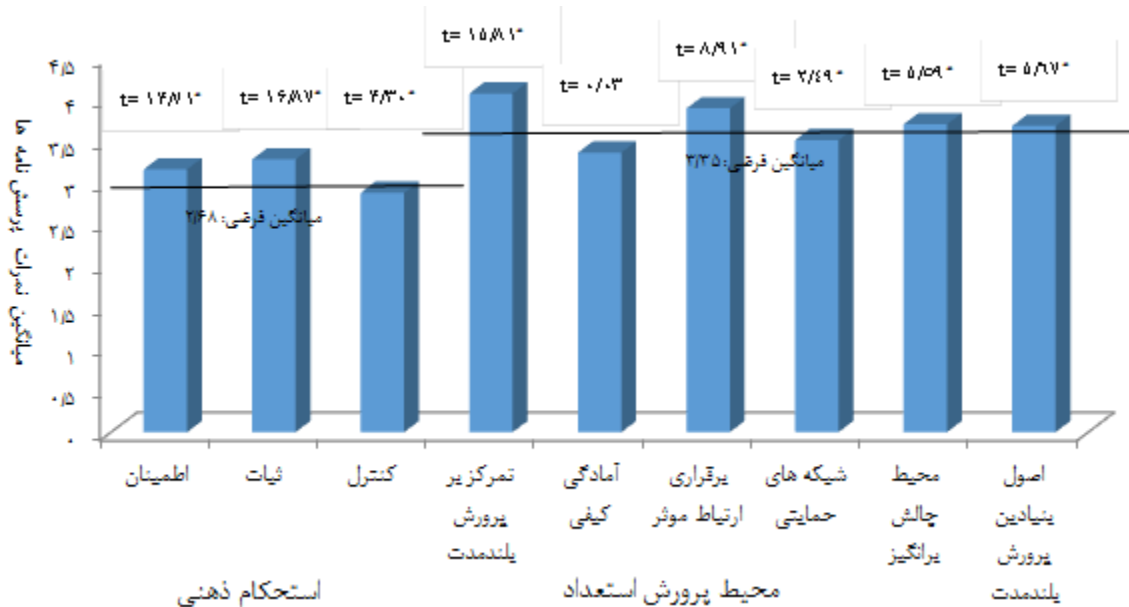
تحلیل آماری

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد خرده‌مقیاس‌های محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی

متغیر	مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد
محیط پرورش استعداد	تمرکز بر پرورش بلندمدت	۴/۰۶	۰/۶۰
	آمادگی کیفی	۳/۳۵	۰/۷۲
	برقراری ارتباط مؤثر	۳/۸۸	۰/۸۰
	شبکه‌های حمایتی	۳/۵۰	۰/۸۲
	محیط چالش برانگیز	۳/۶۹	۰/۸۳
	اصول بنیادین پرورش بلند مدت	۳/۶۷	۰/۷۷
استحکام ذهنی	اطمینان	۳/۱۵	۰/۴۳
	ثبات	۳/۲۷	۰/۴۷
	کنترل	۲/۸۷	۰/۶۰

است (جدول ۲). همان گونه که در جدول ۱ مشاهده می شود مؤلفه های محیط پرورش استعداد (به جز آمادگی کیفی) و استحکام ذهنی بالاتر از سطح متوسط ارزیابی شدند. نمودار ۱ نتایج آزمون تی تک نمونه ای را نشان می دهد.

همان گونه که در جدول ۱ مشاهده می شود مؤلفه های محیط پرورش استعداد (به جز آمادگی کیفی) و استحکام ذهنی بالاتر از سطح متوسط ارزیابی شدند. برای بررسی اولویت بندی ابعاد محیط پرورش استعداد از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج آزمون در جدول بعدی قابل مشاهده

نمودار ۱. میانگین و نتایج آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی وضعیت خرده مقیاس های محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی نکته: * معنادار در سطح $p \leq 0.01$, خطوط سیاه افقی نمایانگر میانگین فرضی در هر یک از متغیرها (محیط پرورش استعداد، استحکام ذهنی) است.

جدول ۲. نتایج آزمون فریدمن برای اولویت بندی ابعاد محیط پرورش استعداد

ابعاد	میانگین رتبه ای	Chi-Square	درجه آزادی	سطح معناداری
تمرکز بر پرورش بلند مدت	۴/۶۷			
آمادگی کیفی	۲/۶۳			
برقراری ارتباط مؤثر	۳/۹۶			
شبکه های حمایتی	۲/۷۹	۱۵۸/۰۵	۵	۰/۰۰۱
محیط چالش برانگیز	۳/۵۳			
اصول بنیادین پرورش بلندمدت	۳/۴۱			

دست اندرکاران در محیط پرورش استعداد رشته فوتبال در نظر گرفته می شوند ($P = 0.001$, $Chi^{sq} = 158.05$). جهت بررسی روابط بین محیط پرورش استعداد و مؤلفه های آن با استحکام ذهنی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

همان گونه که در جدول ۲ قابل مشاهده است، از دیدگاه نوجوانان فوتبالیست، "تمرکز بر پرورش بلندمدت" با میانگین رتبه ای (۴/۶۷) و "برقراری ارتباط مؤثر" با میانگین رتبه ای (۳/۹۶) به عنوان اولویت اول و دوم مریبان و

برانگیز و اصول بنیادین حکایت دارد اما ضریب همبستگی بین استحکام ذهنی با آمادگی کیفی غیرمعنادار است.

ضرایب همبستگی نشان داده شده در جدول ۳ از رابطه معنادار استحکام ذهنی با مؤلفه‌های پرورش بلندمدت، برقراری ارتباط مؤثر، شبکه‌های حمایتی، محیط تلاش

جدول ۳. نتایج ضرایب همبستگی مربوط به استحکام ذهنی با محیط پرورش استعداد و مؤلفه‌های آن

متغیر	شخص آماری	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱ استحکام ذهنی	-						
۲ تمرکز بر پرورش بلندمدت	۰/۴۲۷**	-					
۳ آمادگی کیفی	۰/۰۰۱	۰/۲۲۰	-				
۴ برقراری ارتباط مؤثر	۰/۳۵۰**	۰/۷۲۵	۰/۲۱۴	-			
۵ شبکه‌های حمایتی	۰/۳۲۳**	۰/۶۰۹	۰/۲۶۹	۰/۶۸۷	-		
۶ محیط چالش برانگیز	۰/۲۸۲**	۰/۴۱۷	۰/۲۴۸	۰/۵۱۴	۰/۶۴۴	-	
۷ اصول بنیادین پرورش بلندمدت	۰/۳۵۹**	۰/۶۲۰	۰/۱۹۳	۰/۷۰۱	۰/۷۷۹	۰/۵۶۹	-

P<۰/۰۱:***

تلاش برانگیز و اصول بنیادین پرورش بلندمدت بیشتر از ۰/۲ و مقدار عامل تورم واریانس برای هر یک از این ابعاد از ۱۰ کمتر بود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که خطر هم‌خطی چندگانه، الگوی رگرسیونی پژوهش را تهدید نمی‌کند. نتایج تحلیل رگرسیون با روش ورود^{۲۴} نشان داد که مدل رگرسیونی پژوهش معنادار است ($P < ۰/۰۱$)، $R^2 = ۰/۹۳$ ، $F(۶, ۱۷۴) = ۰/۲۱$ ، $R_{sqr} = ۰/۴۶$ ، نشان می‌دهد همبستگی متوسطی بین مجموعه متغیرهای پیش‌بین و متغیر استحکام ذهنی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده نیز برابر با $(R^2_{adj} = ۰/۱۸)$ بود که براساس آن می‌توان عنوان کرد که مدل مذکور ۱۸ درصد از واریانس استحکام ذهنی را پیش‌بینی می‌کند.

در جدول ۴ می‌توان نتایج بررسی ضرایب استاندارد نشده و استاندارد شده متغیرهای پیش‌بین بررسی را برای پیش‌بینی استحکام ذهنی از طریق مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد مشاهده کرد.

جهت بررسی رابطه چندگانه بین مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد (به جز مؤلفه آمادگی کیفی) با استحکام ذهنی و بررسی امکان پیش‌بینی استحکام ذهنی و قدرت آن بر اساس مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. در ابتدا شرط استقلال خطاها و عدم هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین بررسی شد. نتایج آزمون دوربین واتسون (۱/۷۹) برای بررسی استقلال خطاها حاکی از مقدار مناسب (بین ۱/۵ تا ۲/۵) آن است. با توجه به این‌که بیش از یک متغیر پیش‌بین وجود دارد، جهت بررسی هم‌خطی چندگانه از روش عامل تورم واریانس و آماره تحمل استفاده شد. اگر مقدار عامل تورم واریانس بزرگتر از ۱۰ باشد، هم‌خطی چندگانه سبب سوگیری الگوی رگرسیونی می‌شود. از سوی دیگر در این پژوهش اندازه‌گیری‌های تحلیل هم‌خطی چندگانه نشان داد که آماره تحمل برای مؤلفه‌های پرورش بلندمدت، آمادگی کیفی، برقراری ارتباط مؤثر، شبکه‌های حمایتی، محیط

جدول ۴- نتایج بررسی ضرایب استاندارد نشده و استاندارد شده متغیرهای پیش‌بین

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معناداری
مقدار ثابت	۲/۱۶	-	۱۱/۹۴	۰/۰۰۱
تمرکز بر پرورش بلندمدت	۰/۱۹	۰/۳۴	۳/۴۲	۰/۰۰۱
برقراری ارتباط مؤثر	-۰/۰۰۲	-۰/۰۰۶	-۰/۰۴	۰/۹۶
شبکه‌های حمایتی	-۰/۰۰۸	-۰/۰۱	-۰/۱۵	۰/۸۷
محیط تلاش برانگیز	۰/۰۴	۰/۱۱	۱/۲۶	۰/۲۰
اصول بنیادین پرورش بلندمدت	۰/۰۵	۰/۱۲	۱/۰۳	۰/۳

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، تمرکز بر پرورش بلندمدت با ضریب رگرسیونی ($\beta = 0.19$) تنها متغیر پیش‌بین معنادار عامل استحکام ذهنی بود ($P = 0.001$).

$$Y = 2.16 + 0.19 \text{ تمرکز بر پرورش بلندمدت}$$

فرمول ۱. معادله خط رگرسیون

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش توصیف مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد و بررسی رابطه آن‌ها با استحکام ذهنی در میان نوجوانان فوتبالیست بود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، از دیدگاه نوجوانان فوتبالیست‌ها، مؤلفه تمرکز بر پرورش بلندمدت مهم‌ترین اولویت در میان عوامل مؤثر بر محیط پرورش استعداد است. این یافته با یافته پژوهش‌های لی و همکاران (۱۹)، رحمانی (۲۷) و صادقی فیض‌آبادی (۲۹) هم‌خوان و با یافته پژوهش حاجی‌آقاپور (۲۸) ناهمخوان بود. در پژوهش صادقی فیض‌آبادی (۲۹) که با هدف بررسی وضعیت محیط پرورش استعداد دختران هندبالیست انجام شد، نتایج نشان داد از دیدگاه دختران هندبالیست، مهم‌ترین اولویت عوامل مؤثر بر محیط پرورش استعداد مربوط به مؤلفه تمرکز بر پرورش بلندمدت بود. در توجیه این یافته می‌توان این‌گونه عنوان کرد که در محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست بیشتر بر مهارت‌های روانی، مسئولیت‌پذیری، مشارکت ورزشکار در تصمیم‌گیری،

شناخت و یادگیری رفتار مورد نیاز برای موفقیت در بلندمدت تأکید می‌شود. این ویژگی‌ها مدت‌هاست که به عنوان ویژگی‌های متمایزکننده میان سطوح عملکردی متفاوت (۳۴) و همچنین نشانگر توانایی عالی افراد برای یادگیری و پیشرفت (۳۵) تلقی می‌شود. وانگ و همکاران (۳۶) معتقد بودند که این مؤلفه در محیط پرورش استعداد بیشتر بر مسئولیت‌پذیری، تعهد، مهارت‌های ذهنی و یادگیری از اشتباهات گذشته تأکید می‌کند. در واقع این یافته نشان می‌دهد که مربیان فوتبال در محیط پرورش استعداد این رشته اغلب بر درس گرفتن ورزشکاران از اشتباهات به جای ملامت خود و همچنین تلاش برای اصلاح اشتباهات تأکید می‌کنند. این امر به نوبه خود می‌تواند علاوه بر تقویت اعتماد به نفس ورزشکاران، ترس از شکست آن‌ها را کاهش دهد و زمینه را برای پیشرفت ورزشکاران در بلندمدت مهیا کند. از سوی دیگر مشارکت ورزشکاران در تصمیم‌گیری برای دستیابی به پیشرفت، ورزشکار را متعهدتر می‌کند، بدیهی است که تعهد می‌تواند عاملی حیاتی در پرورش ورزشکار در بلندمدت تلقی شود (۱۷). اهمیت و تأکید بر این مؤلفه امری تازه نیست چرا که در ادبیات تحقیق مربوط به محیط پرورش استعداد نیز به‌طور مداوم بر عواملی که پایه و اساس پیشرفت در آینده تلقی می‌شدند، تأکید بسیاری شده است (۱؛ ۳۷). از سوی دیگر از دلایل

(۴۳). بدیهی است که این امر می‌تواند کیفیت فرایند پرورش استعداد را بهبود بخشد. ارتباط مؤثر میان مربی و ورزشکار تا حدی مهم است که کارسون (۴۴) از آن به عنوان یک "حداقل" برای هر برنامه تمرینی یاد می‌کند. مارتیندال و همکاران (۱۷) نیز به نوبه خود عنوان کردند که برای به حداکثر رساندن اثربخشی محیط پرورش استعداد باید روابط رسمی و حتی غیررسمی بین ورزشکار و مربی شکل گیرد.

یافته دیگر پژوهش حاضر نشان داد که مؤلفه آمادگی کیفی در سطح متوسط است. این یافته با یافته پژوهش تیزرو و بادامی (۴۲) در یک راستا بود. این مؤلفه که در واقع به فرصت‌های موجود برای فراهم ساختن و افزایش کیفیت آموزش از طریق تجربیات تمرینی، رقابتی و بازگشت به حالت اولیه اشاره دارد، نیاز به توجه بیشتری در محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست دارد. در واقع ایده نیاز به برنامه آموزشی و تمرینی باکیفیت امری جدید نیست، به عنوان مثال نظریه تمرین تعمدی^{۲۴} (۴۴) بر طراحی تمریناتی دشوار، پرزحمت و اختصاصی برای بهبود عملکرد ورزشکاران تأکید می‌کند. از سوی دیگر پژوهش‌های بسیاری نیز اهمیت کیفیت ساختار تمرینی و دستورالعمل‌های آموزشی را در افزایش یادگیری حرکتی و حتی بهبود ویژگی‌های روان‌شناختی ورزشکاران نشان دادند (۴۳). مربیان می‌توانند با استفاده از تمرینات دشوار و مرتبط با اهداف از پیش تعیین شده، استفاده از روش‌های باکیفیت برای تسریع فرایند بازگشت به حالت اولیه و گوش به زنگ بودن برای تحلیل رفتگی، بی‌انگیزگی و یا تمرین‌زدگی ورزشکاران، مسیر را برای پرورش استعداد ورزشکاران هموار کنند (۱۸).

یافته‌های پژوهش حاضر همچنین نشان داد که مؤلفه اصول بنیادین پرورش بلندمدت بالاتر از متوسط است. به عبارتی دیگر مربیان در محیط پرورش استعداد بر اجتناب از تخصص‌گرایی زود هنگام، فرصت‌های جاری و حمایت والدین

احتمالی ناهم‌خوانی این یافته با یافته پژوهش حاجی‌آقاپور (۲۸) می‌توان به تفاوت در نوع رشته ورزشی اشاره کرد. در پژوهش حاجی‌آقاپور (۲۸) محیط پرورش استعداد جودوکاران بررسی شد، نتایج پژوهش ذکر شده نیز حاکی از آن بود که در محیط پرورش استعداد جودوکاران، به مؤلفه "برقراری ارتباط مؤثر" توجه بیشتری نسبت به دیگر مؤلفه‌ها می‌شود. می‌توان این ناهم‌خوانی را به نوع رشته ورزشی نسبت داد، چرا که ظاهراً با توجه به انفرادی بودن رشته جودو، برقراری ارتباط مؤثر با مربی جایگاه خاصی پیدا می‌کند. نظریه پردازانی همچون چلادورای (۳۸) نیز بر تأثیرگذاری عوامل موقعیتی (مانند ورزش‌های انفرادی در مقابل ورزش‌های تیمی) بر پویایی رابطه میان مربی و ورزشکار تأکید داشتند. آنان این‌گونه استدلال کردند که مربی در ورزش‌های انفرادی، به‌طور انحصاری بر پیشرفت ورزشکار تمرکز می‌کند، علاوه بر این در مقایسه با ورزش‌های تیمی که در آن مربی باید ارتباط خوبی با همه بازیکنان برقرار کند، در ورزش‌های فردی تمام تمرکز مربی بر یک ورزشکار است که این امر در مرور زمان باعث افزایش شناخت و تعامل میان ورزشکار و مربی می‌شود (۳۹).

در این پژوهش نشان داده شد که مؤلفه برقراری ارتباط مؤثر در محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست بالاتر از متوسط بود. این یافته نشان می‌دهد که مربیان رابطه کارآمدی با نوجوانان فوتبالیست دارند و به‌طور ویژه بر هدف‌گزینی، بازخورد و پیشرفت تأکید می‌کنند (۱۸). به‌طور کلی اهمیت برقراری ارتباطی مؤثر با ورزشکاران امری ضروری برای پیشرفت ورزشکاران تلقی می‌شود که از گذشته به آن اشاره شده است (۴۰). در واقع کیفیت رابطه مربی-ورزشکار می‌تواند انگیزش درونی (۴۱) و اثربخشی مربی و ورزشکار (۴۲) را تحت تأثیر قرار دهد. بسیاری از پژوهش‌ها نیز نشان دادند که با افزایش انگیزش درونی ورزشکاران، یادگیری و عملکرد ورزشکاران بهبود می‌یابد

و خودمختاری ورزشکار تأکید می‌کنند. در واقع بر اساس این مؤلفه، ماهیت پرورش استعداد به‌گونه‌ای است که ممکن است افراد به دلیل بالیدگی، آسیب‌دیدگی و انگیزش نوسان نسبی در عملکرد خود تجربه کنند، در این شرایط ضروری است که ورزشکار این شرایط و چالش‌هایی که به همراه دارد را درک کند (۱۸). در این شرایط خاص و حتی در سال‌های بعد از آن نیز والدین می‌توانند نقشی حیاتی در حمایت از ورزشکاران داشته باشند، در واقع مربیان باید والدین را در این فرایند درگیر و از آنان استفاده‌ای مثبت نمایند. علاوه بر این، پژوهشگران به مربیان پیشنهاد می‌کنند در این شرایط از تخصصی‌گرایی اجتناب کنند و بر تنوع‌سازی تمرینات اقدام کنند، همچنین ورزشکاران نباید از اهمیت خودانگیزی در این مسیر غافل شوند (۴۴).

یافته دیگر پژوهش حاضر حاکی از آن بود که به‌طور کلی بین محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. علاوه بر این، مؤلفه تمرکز بر پرورش بلندمدت تنها متغیر پیش‌بین معنادار عامل استحکام ذهنی بود. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش لی و همکاران نیز در یک راستا بود. پژوهش ذکر شده نشان داد که محیط پرورش استعداد غنی می‌تواند ویژگی‌های روان‌شناختی تأثیرگذار در عملکرد ورزشکاران را تحت تأثیر قرار داده و تقویت کند. به عبارتی دیگر مربیان از طریق تأکید بر یادگیری مهارت‌های ذهنی، افزایش تعهد، انگیزش ورزشکاران و اجازه دادن به آنان برای اظهارنظر و مشارکت در تصمیم‌گیری می‌توانند استحکام ذهنی نوجوانان فوتبالیست را افزایش دهند. گاسیاردی و همکاران (۲۲) عنوان کردند که مربیان می‌توانند نقشی اساسی در تقویت و حفظ استحکام ذهنی ایفا کنند. در واقع مربیان از طریق اتخاذ راهبردهایی همچون تبیین انتظارات، تأکید بر یادگیری، تلاش و پیشرفت و حمایت اجتماعی می‌توانند استحکام ذهنی ورزشکاران را تحت تأثیر قرار دهند. از سوی دیگر عوامل و راهبردهای ذکر

شده خود جزئی از مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد ورزشکاران هستند. در واقع مربیان می‌توانند از طریق برقراری روابط مثبت با ورزشکاران، تأکید بر یادگیری و پیشرفت، به چالش کشیدن ورزشکاران از طریق تمرینات دشوار و متنوع و تشویق آنان برای درس گرفتن از اشتباهاتشان در گذشته، استحکام ذهنی ورزشکاران را افزایش دهند. این یافته نیز با مدل افتراقی قریحه و استعداد در یک راستا است. بر اساس این مدل، آموزش و تمرین می‌تواند توانایی‌هایی جسمانی یا ذهنی ورزشکاران را ارتقا دهد. با توجه به این‌که تاکنون پژوهشی جهت بررسی ارتباط مؤلفه‌های محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی صورت نگرفته است طبیعتاً امکان مقایسه این یافته با یافته‌های دیگر پژوهش‌ها میسر نیست. به‌طور کلی یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که در محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست بیشتر بر پرورش بلندمدت و برقراری ارتباط مؤثر با آنان تأکید می‌شود. از سوی دیگر با توجه به وضعیت مؤلفه آمادگی کیفی در این محیط، به‌طور ویژه به مربیان فوتبالیست‌های نوجوان پیشنهاد می‌شود که ورزشکاران را با روش‌های مناسب بازگشت به حالت اولیه آشنا کنند و کیفیت تجربیات تمرینی را افزایش دهند، چرا که این امر می‌تواند به ورزشکار کمک کند تا آسیب‌دیدگی، استرس و تحلیل‌رفتگی را با موفقیت پشت سر بگذارد (۴۳). در پایان با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان عنوان کرد وضعیت محیط پرورش استعداد نوجوانان فوتبالیست در شهرستان اهواز در سطح مطلوبی قرار دارد. علاوه بر این، رابطه معنادار و مثبتی میان محیط پرورش استعداد و استحکام ذهنی وجود دارد، مؤلفه تمرکز بر پرورش بلندمدت نیز توانست تنها متغیر پیش‌بین عامل استحکام ذهنی باشد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی تأثیر محیط پرورش استعداد بر ویژگی‌های روان‌شناختی دیگری که عملکرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند (مانند انگیزش، اعتماد به نفس و خودمختاری)

8. Provisions
9. Talent Development environment questionnaire (TDEQ)
10. Long-Term Development Focus
11. Quality Preparation
12. Communication
13. Understanding the athlete
14. Support Network
15. Challenging Environment
16. Long-Term Development Fundamentals
17. Mental toughness
18. Control
19. Challenge
20. Commitment
21. Confidence
22. Sport Mental Toughness questioner
23. <https://www.digisurvey.net>
24. Enter
24. Deliberate practice

بررسی شود چرا که این امر می‌تواند گامی مهم در این حیطة تلقی شود.

تقدیر و تشکر

از تمامی مدارس فوتبال و نوجوانان ورزشکار که نهایت همکاری را با پژوهشگران داشته‌اند، صمیمانه سپاسگزاریم. در اجرای این تحقیق از هیچ منبع مالی و اعتبار پژوهشی استفاده نشده و نویسندگان تعارض منافع ندارند.

پی‌نوشت‌ها

1. The Australian Institute for Sport
2. Talent identification
3. Talent development
4. Talent Development Environmental
5. Differentiated Model of Giftedness and talent
6. Milieu
7. Individuals

References

1. Csikszentmihalyi M, Rathunde K, Whalen S. *Talented teenagers: The roots of success and failure*. Cambridge University Press, 1997.
2. Australian Institute of Sport. *Talent Search*. Australian Institute of Sport. Retrieved, 2001, October 10.
3. Tranckle P, Cushion CJ. Rethinking giftedness and talent in sport. *Quest*, 2006, 58(2), 265-282.
<http://dx.doi.org/10.1080/00336297.2006.10491883>
4. Baker J, & Schorer J. Identification and development of talent in sport: Introduction to the special issue. *Talent development & excellence*, 2010, 2(2), 119-121.
5. Henriksen K, Stambulova N, Roessler KK. Riding the wave of an expert: A successful talent development environment in kayaking. *The sport psychologist*, 2011, 25(3), 341-362. <http://dx.doi.org/10.1123/tsp.25.3.341>
6. Vaeyens R, Lenoir M, Williams AM, Philippaerts RM. Talent identification and development programmes in sport. *Sports Medicine*, 2008, 38(9), 703-714.
<http://dx.doi.org/10.2165/00007256-200838090-00001>
7. Tranckle P. Understanding giftedness and talent in sport. *The Coach*, 2004, 21, 61-73.
8. Phillips E, Davids K, Renshaw I, Portus M. Expert performance in sport and the dynamics of talent development. *Sports medicine*, 2010, 40(4), 271-283.
<https://doi.org/10.2165/11319430-000000000-00000>
9. Williams AM, Reilly T. Talent identification and development in soccer. *Journal of sports sciences*, 2000, 18(9), 657-667.
10. Martindale RJ, Collins D, Daubney J. Talent development: A guide for practice and research within sport. *Quest*, 2005, 57(4), 353-375.
11. Balyi I, Hamilton A. Long-term athlete development: trainability in childhood and adolescence. *Olympic coach*, 2004, 16(1), 4-9.
12. Côté J, Macdonald DJ, Baker J, & Abernethy B. When “where” is more important than “when”: Birthplace and birthdate effects on the achievement of sporting expertise. *Journal of sports sciences*, 2006, 24(10), 1065-1073.
13. Gagné F. Academic talent development and the equity issue in gifted education. *Talent Development & Excellence*, 2011, 3(1).
14. Gagné F. Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High ability studies*, 2004, 15(2), 119-147.
<http://dx.doi.org/10.1080/1359813042000314682>
15. Henriksen K, Stambulova N, Roessler KK. Holistic approach to athletic talent development environments: A successful sailing milieu. *Psychology of Sport and Exercise*, 2010, 11(3), 212-222.
<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2009.10.005>
16. Araújo D, Davids K. Talent development: From possessing gifts to functional environmental interactions. *Talent Development & Excellence*, 2011, 3(1), 23-25.
17. Martindale RJ, Collins D, Abraham, A. Effective talent development: The elite coach perspective in UK sport. *Journal of applied sport psychology*, 2007, 19(2), 187-206.
<http://dx.doi.org/10.1080/10413200701188944>
18. Martindale RJ, Collins D, Wang JC, McNeill M, Lee KS, Sproule J, & Westbury T. Development of the talent development environment questionnaire for sport. *Journal of sports sciences*, 2010, 28(11), 1209-1221.
<http://dx.doi.org/10.1080/02640414.2010.495993>
19. Li C, Martindale R, Sun Y. Relationships between talent development environments and mental toughness: The role of basic psychological need satisfaction. *Journal of sports sciences*, 2019, 37(18), 2057-2065.
<https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1620979>
21. Clough P, Earle K, Sewell D. Mental toughness: The concept and its measurement. *Solutions in sport psychology*, 2002, 32-45. London: Thomson.
22. Gucciardi DF, Gordon S, Dimmock JA. Advancing mental toughness research and theory using personal construct

psychology. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 2009, 2(1), 54-72.

23. Connaughton D, Wadey R, Hanton S, & Jones G. The development and maintenance of mental toughness: Perceptions of elite performers. *Journal of Sports Sciences*, 2008, 26(1), 83-95.

24. Weinberg R, Butt J, Culp B. Coaches' views of mental toughness and how it is built. *International journal of sport and exercise psychology*, 2011, 9(2), 156-172.

<http://dx.doi.org/10.1080/1612197x.2011.567106>

25. Bronfenbrenner U. Making human beings human: Bioecological perspectives on human development, 2005, Sage.

26. Cook C, Crust L, Littlewood M, Nesti M, Allen-Collinson J. 'What it takes': perceptions of mental toughness and its development in an English Premier League Soccer Academy. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 2014, 6(3), 329-347.

<https://doi.org/10.1080/2159676X.2013.857708>

27. Oja P, Titze S, Kokko S, Kujala UM, Heinonen A, Kelly P, Koski P, Foster C. Health benefits of different sport disciplines for adults: Systematic review of observational and intervention studies with Meta Analysis. *Br. J. Sports Med*, 2015, 49, 434-440.

<http://dx.doi.org/10.1136/bjsports-2014-093885>

28. Khosravizadeh E, Rahmani B. Determining the validity and reliability of the Persian version of the Talent Development Environment Questionnaire in Sports. *Journal of Sport Management*, 2018, 10(3), 512-495. In Persian.

<https://doi.org/10.22059/jsm.2019.120680.1373>

29. Sheard M, Golby J, Van Wersch A. Progress toward construct validation of the Sports Mental Toughness Questionnaire (SMTQ). *European Journal of Psychological Assessment*, 2009, 25(3), 186-193.

30. Kashani VA, Farokhi A, Kazemnezhad A, Sheykh M. Validity and Reliability of Persian

Version of Mental Toughness Questionnaire. *Motor behavior*, 2015, 7(20), 49-72. In Persian.

31. Halbot-Honeck C, Orlick T. The essence of excellence: Mental skills of top classical musicians. *Journal of Excellence*, 1998, 1, 61-75.

32. Abbott A, Collins D. Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: considering the role of psychology. *Journal of sports sciences*, 2004, 22(5), 395-408.

33. Wang CKJ, Pyun DY, Li C, Lee MS. Talent development environment and achievement goal adoption among Korean and Singaporean athletes: Does perceived competence matter? *International Journal of Sports Science & Coaching*, 2016, 11(4), 496-504.

<https://doi.org/10.1177/1747954116654779>

34. Côté J, Macdonald DJ, Baker J, & Abernethy B. When "where" is more important than "when": Birthplace and birthdate effects on the achievement of sporting expertise. *Journal of sports sciences*, 2006, 24(10), 1065-1073.

<http://dx.doi.org/10.1080/02640410500432490>

35. Chelladurai P. Discrepancy between preferences and perceptions of leadership behavior and satisfaction of athletes in varying sports. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1984, 6(1), 27-41.

<http://dx.doi.org/10.1123/jsp.6.1.27>

36. Jowett S, Lavalley D. (Eds.). *Social psychology in sport*, 2007, Champaign, IL: Human Kinetics.

37. Burke KL. Communication in sports: Research and practice. *Journal of Interdisciplinary Research in Physical Education*, 1997, 2, 39-52.

38. Mageau, GA, Vallerand RJ. The coach-athlete relationship: A motivational model. *Journal of sports science*, 2003, 21(11), 883-904.

<http://dx.doi.org/10.1080/0264041031000140374>

39. Jowett S, Cockerill IM. Incompatibility in the coach-athlete relationship. *Solutions in sport psychology*, 2002, 16-31.
40. Wulf G, Lewthwaite R. Optimizing performance through intrinsic motivation and attention for learning: The OPTIMAL theory of motor learning. *Psychonomic bulletin & review*, 2016, 23(5), 1382-141.
<https://doi.org/10.3758/s13423-015-0999-9>
41. Carlson R. Talent detection and competitive progress in biathlon-a national example. *Polish Journal of Sport and Tourism*, 2011, 18(4), 290-295. <https://doi.org/10.2478/v10197-011-0023-5>
42. Tizro M, Badami R. Description of the Environment of Talent Development for Elite Adolescent Basketball Players and its Relationship with Mental Skills. *Sport Psychology Studies*, 2018, 23, 51-66. (Persian).
<https://doi.org/10.22089/spsyj.2018.1209>
43. Ericsson KA, Krampe RT, Tesch-Römer C. The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological review*, 1993, 100(3), 363.
44. Baker J, Côté J. Shifting training requirements during athlete development: Deliberate practice, deliberate play and other sport involvement in the acquisition of sport expertise. *Essential processes for attaining peak performance*, 2006, 1, 92-109.
<http://dx.doi.org/10.1080/10413200590907577>